

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken, Augustus 26-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' nyomtatásbéli szabadság felett való hosszvas vetélkedések a' Deputátusok' kamarájában így végződtek - el: —

Augustus' 6-dikán külömbkülömb tagok beszéltek, ki a' Ministerek' ki pedig a' *Raynouard'* vagy is inkább a' Biztosság' vélekedésének fogván pártját. Mind ezeknek a' beszédeknek kinyomtatattását meghatározta a' Kamara, tsak a' *Dumolardét* nem, azért, hogy igen hevesen kibotsátkozott a' Ministerek, 's ezek között kivált *Montesquiou* ellen, a' ki maga is ott volt a' gyűlésben, A' szála most is tele volt halgatókkal, de a' kik most igen tsendesén viselték magokat; semmi indúlatoskodást nem mütáltak. —

Valamint tüzeskedtek azonközben a' Kamara' tagjai a' magok beszédjeik által egymás ellen, éppen így hartzoltak az újságírók is ugyan ezen tárgy felett. A' *Monitör* és *Gazette-de-France* a' határok közzé szorított, a' *Journal-de-Debats*, és *Journal-de-Paris* ellenben a' határ nélkül való nyomtatásbéli szabadság mellett tüzeskedtek. Az utólsókkal tartott a' közönségnek nagy része is. Említettük, hogy Aug. 5-dikén azért nem tarthatott ülést a' Deputátusok' Kamarája, hogy a' halgatók előre mind béülték volt a' Deputátusok' padjait, és az Elölülőnek semmi

unszolásaira el nem távoztak azokrol. Ezen történetre nézve így kiált - fel a' *Monitör*: „S hát ilyen népnek akartok ti nyomtatásbéli telyes szabadságot adni, a' melly illy kevés fontossággal bánik a' fontos dolgokkal, a' melly illy kevéssé ura a' maga kedve' és esze' járásának. Angliában, uraim, egy Státusposta elégséges arra, hogy a' maga tisztü bottyát feltartván, egyszerűre minden halgatókat kikergessen a' parlamentom' házából.“ — *Raynouard'* egyéb indító okok között a' nyomtatásbéli szabadságra nézve azt is említvén, hogy ugyan ezt ama nevezetes tudós *Malesherbes* is javasolta a' maga írisaiban, erre ezen *Malesherbesnek* a' fia *Lamoignon Malesherbes*, ilyen megjegyzést adott - ki a' *Monitörben*: — „Igaz, hogy az atyám eleinten minden országokra nézve és minden időben a' határ nélkül való szabadságot javasolta írisaiban a' nyomtatásra nézve: de nem soká a' revolúciónak két első esztendeje alatt úgy megváltoztatta a' gondolatját, hogy újabb írisaiban egyenesen vissza akarta venni eleinteni vélekedését, 's meg akarta mütatni, melly sok rosszat okozott legyen a' nyomtatásbéli határ nélkül való szabadság. Hanem ez az egész munkája az atyámnak az ötlet ért szerentsétsége miatt elveszett.“

Augustus' 8-dik és 9-dik napjaia is

mind ezen tárgy felett folytak a' Deputátusok' Kamarájában a' vetélkedések. Minister *Montesquieu* és *Blacas* nevű Státustanácsos, minden ülésben kezdetektől fogva végig jelen voltak; 9-dikben még 18 tagok a' Minister' projektoma mellett, 32 ten pedig az az ellen való beszédre irtak volt fel neveiket. Ellenben sokak találtattak a' tagok között, a' kik azt sürgették, hogy már egyszer vessenek véget ezen vetélkedéseknek, 's botsássák voksolásra a' dolgot: így történt tehát 10-dikben, hogy, minnekutánna ekkor is sokak beszélvén, végezetre meghatározatott, hogy már csak Minister *Montesquieu*, és a' Biztosság' nevében *Raymouard* beszélhessenek még egyszer, 's az után vessenek véget a' dolognak voksolás által. — Így történtek mind ezek Augustus 11-dikén. Legelőbb a' Minister állott-fel, és egy hosszú beszédet olvasván-fel, mind azokat az indító okokat, mellyeket az eddig való ülésekben a' sok orátorok, a' nyomtatásbéli telyes szabadság mellett elő hordottak, rendre felvette, 's a' Királytól megfontolás és megerősítés végett a' gyűlésbe küldetett törvény-projektomot ezek ellen védelmezte, azt is kinyilatkoztatván egyszersmind, hogy a' Király önnön maga tsakugyan jónak találja a' törvényprojektomban e' három változtatásokat megengedni, úgy mint: *először*, hogy a' Censúra csak az olyan könyvekre terjedjen-ki, mellyek 20 árkusnál nem nagyobbak (az első törvényprojektomnak ereje szerint csak a' 30 árkuson felyül lévő könyvekre nem terjeszkedhetett volna ki a' Censura); *másodszor*, hogy a' törvényhozó gyűlésnek minden tagjai minden censúra nélkül kinyomtathassák a' magok vélekedéseiket; *harmadszor*, hogy a' nyomtatásbéli szabadságra nézve most meghatározatandó törvényprojektum csak az 1816-todik esztendőnek végéig tartson, a' midőn vagy ismét megerősrttetik új törvény által, vagy más állittatik helyébe. —

A' Minister után *Raynouard* állott-fel és mondott-el a' Biztosság' nevében egy igen hathatós beszédet a' határ nélkülváló nyomtatásbéli szabadságnak védelmezésére. Az ő beszédének közönséges kinyomtatását meghatározta a' Kamara. —

Ő utánna még egyszer felállott a' Minister, 's meghívta a' gyűlés' tagjait, hogy minekelőtte a' voksoláshoz hozzá fognának jól fontólják-meg, melly káros következései lehetnek a' mostani környűlállások között Frantzia országra nézve a' határ nélkülváló nyomtatásbéli szabadságnak, és hogy melly nagy számadást vennének ők ez által a' Frantzia nép előtt magokra. — „Én, úgy mond, ezen tekintetben nem mint Philosophusokhoz folyamodok hozzátok, a' kik gyáva képzelődések között eltévesztik az egyenes utat, hanem mint Státusemberekhez, hogy ne csak az írókból álló népnek ügyét vegyétek-fel, és ne áldozzátok-fel a' valóságos nemzetet, a' melly csak a' maga munkájával és háznépével foglalatoskodván, a' maga leg betsesebb javát, tudniillik tsendességet és bátorságát, egész bizodalommal a' ti kezeitekbe tette-le. Jusson eszetekbe mitsoda rosszat szűlt már egyszer közöttünk a' nyomtatásbéli szabadság; jússanak eszetekbe egy *Marátnak*, egy *Duchesnének*, 's több ezekhez hasonlóknak motskos írásaik, ezeknek fenyegetődzéseik, az ő gyilkosságra és veszedelmekre való késztetéseik, mellyeket ők az országnak minden részeire kiterjesztettek. Mind ezek a' határ nélkülváló nyomtatásbéli zabolátlan szabadságnak következései valának. Tsak ez, egyedül tsak ez vala az, a' melly erköltsünket, Constitúciónkat, 's mindenünket, a' miket a' mi eleink tiszteletben tartottak, 's a' miknek megőriztetéseken hathatósan iparkodnunk kell, a' földre levert vala. Mit várhatnának, Uraim, az Urak, a' nyughatatlan lelkektől, a' rendetlenségnek pártfogóitól? Sem újabb eszközöket sem újabb gondola-

tokat nem fognak ezek nyújtani az Urak' segedelmire. Tsak egyedül az Urak a' Constitúciónak a' kezesei. Frantzia ország tsak ezt, és tsak egyedül ezt kívánja. Szerezzenek az Országnak az Urak nyugalmat, melyre néki oly nagy szüksége van, 's a' melynek megszerzésén az Országlószék ily szivszakadva iparkodik."

Végezetre minden órálosok elhalgatván, a' közönséges kívánság szerént a' voksolás vétetett munkába, a' melly fejr és fekete golyóbisotkakkal ment véghez. Minden tagok nép szerént előszóllítottak, és vagy fejr vagy fekete golyóbist vetettek az edénybe; a' ki fejéret vetett, azal azt jelentette, hogy helybe hagyja a' Király' projektumát; a' másik ellenkezőt jelentett. Utoljára számba vétetettvén, 137 fekete, és 80 fejr találtatott. E' szerént 57 voksokból álló többséggel megerősített az, hogy az 1816-dik esztendőnek végéig tsak a' 20 árkusnál nagyobb könyvek nyemtattajhatnak Frantzia országban határ nélkül való szabadsággal. —

Már most a' Pairek' Kamarájában vetették elő ugyan ezen tárgy, és ott is vételkedni fognak felette a' haza' atyai.

Az ármádáktól a' Királyhoz még most is szüntelen érkező irások, mellyek által külömbkülömb tsapatok az ő Felségihez való hajlandóságokat jelentik, annyira sokasodnak, hogy telyességgel semmi kétséget nem hagynak hátra az eránt, hogy a' Királyhoz viseltető szeretet a' fegyveres népnél is mind inkább inkább gyarapodjék: de ő Felsége is alig múlat-el egy napot a' nélkül, hogy a' maga seregeinél valan elly rendzímert vagy egyéb jutalmat ne osztatna - ki.

Páris városa nagy készületeket tétett Augustus 25-dik napjának meginnepeltetésére, a' melly a' Király' neve napja.

Falkonnet és Dard nevű Prokurátorok, 's Greffier és Le-Normant nevű könyvnyomtatók és könyvkelmárok, Aug.

12-dikén reggel megfogattatván, mind a' négyen Criminális tömlötzbe vitettettek. A' két első ellen a' volt a' vád: — „hogy kinyomtatott írásaik által a' lakosokat arra ingerlették, hogy fogjanak fegyvert egymás ellen, 's e'képpen hazafiak között való hadakozást gerjeszteni iparkodtak“ — a' két utolsók pedig azzal vádolttak, hogy az égygyik amazoknak írásaikat kinyomtatattatta, 's a' másik árulta. A' Falconnet könyve' ezimere e' volt: — „Ő Felségéhez 18-dik Lajoshoz intéztetett irás, a' nemzeti jószágoknak eladattatásokról. A' Dard' könyvének tárgya és titulusa pedig e' volt — az Emigránsok eladott jószágainak vissza adattatása.

Spanyol Ország.

Barcellonában és Saragossában némi némű nyughatatlankodások történtek, mint beszéllenek: de a' történetek okáról és czélzásáról még nintsenek elég bizonyos tudósítások.

Azok az ügy nevezett *Constitúciónális Junták*, a' mellyek Spanyol országban a' revolúzió alatt felállítottak vala, egy Királyi Dekretom által az egész országban eltöröltettek, 's mind ezeknek a' tisztviselőknél helyekbe azok állítottak vissza, kik az 1808-dik esztendő Mártziusának 18-dik napja előtt hivatalokban voltak.

Egy Királyi Biztosság is állítottatott-fel [*Epuratio*] Kitisztító - Biztosság nevezet alatt, hogy mind azoknak a' tisztviselőknél magokviseleteket vizsgálja - meg, a' kik hat esztendőktől fogva valamely hivatalt viseltek. Ez a' Biztosság tüzesen folytatja a' maga munkáját. Azt mondják, hogy igen sok mindenféle tisztviselőket feljegyeztetve vannak, a' ktk gyaníthatóképpen elvesztik tisztségeiket: melyre nézve nem kis nyughatatlankodás uralkodik köztök.

Mi némű indulat uralkodjék pedig közönségesen egész Spanyol országban, nevezetesen Kadiksban, elég nyi vánságosai

lehet látoi az itt következő Proklamátzióból, mellyet a' Kadixsi fő Kormányzó Generális, tsak mostanság bortsátott a' lakosokhoz: —

„*Don Juan Mária de Villavicencio*, Kadixsnak és a' tenger mellett fekvő minden Spanyol tartományoknak Fő Kapitánya, etc. Olyan hírek hinteztetnek széllyel néhány napoktól fogva, mellyek oda ezéložnak, hogy a' közönséges tsendesség megháboríttassék. Ilyen hírek példának okáért, hogy Anglia ellen hadakozásunk fogna lenni, hogy a' Frantzia ország ellen való had gyaníthatónak lenni láttzanék, 's hogy a' Király, a' mi igen szeretett Fejedelmünknek atya, megérkezett volna, a' ki a' Pápával egygyetértőleg bizonyos Proklamátziókat adott volna ki. Azt is hozzá adják mind ezekhez, hogy a' Király a' Szövetséges Hatalmasságoktól megkérettetvén, a' Constitúziót alá írni fogná. Azt erősítik ezen költeményeknek koholói, hogy ők *IV-dik Károly* Királyhoz, a' Pápához, és Angliához, mellyet ennekelőtte oly méltatlanúl rágalmaztak, jó hajlandósággal viseltetnek. —

„Ha szintén mind ezeknek a' híreknek képtelensége szembetűnő is, tsakugyan nyughatatlanságot okozhatnak ezek a' Kadixsi jó indúlatú polgárok között. Erre nézve ezen hírek támadásra ingerlő eszközöknek lenni, nyilatkoztatatnak, 's ezeknek a' kávéházakban 's úttzákon való beszéltetése, szorosán megtiltatik. Azok, a' kik rajtaérettetnek, hogy e'féleket beszéljenek, vagy a' kik olyan papirosakat hordoznak széllyel, mellyekre e'félek lesznek irattatva, mint támadásnak gerjesztői, és mint olyanok, a' kik a' mi igen kedves Királyunknak *VII-dik Ferdinándusnak* személyét megalátsonyítani iparkodnak, a' törvényeknek keménysége szerint bünteszenek - meg. És mivelhogy minden büséges alattvalónak kötelessége az, hogy arról, a' mi a' Király és haza ellen főzette-

tik, jelentést tegyen: ehezképpest mind azok, a' kik veszedelmes beszédet folytatni hallanak, azt béjelenteni tartoznak, és ez által a' magok hajlandóságokat, mellyel Fejedelmekhez viseltetnek, 's azt, hogy ezen város tsendességének megmaradását kívánnyák, meg fogják bizonyítani. És hogy senki se menthesse magát azzal, hogy a' dolgot nem tudta, rendeljük, hogy ezen Proklamátzióink minden közönséges piatzokon függesztessék - ki. —

„*Juan Villavicencio*.

Későbbi levelek írják, hogy ez a' Proklamátzió nem nyugtatott - meg minden elméket Kadixban.

A' Szerzetes Papságnak azon tulajdonosok eránt való magaviselete is, a' kik a' múlt esztendőben az akkori Országlóság által eladatott papi jószágokat megvásárlották, mint a' következő kerülő írásból észre lehet venni, sok nyughatatlanságot gerjeszt. Ez a' Kerülő - írás Jul. 18-dikán adatott - ki, és ezek mondatnak benne: —

„A' *Valadolidi Perceptor* arról tudósítja a' Státus' jövedelmeinek igazgatóit, hogy némelly Papok illetlenül viselték magokat, a' kik tudniillik önnön tettések szerént, a' nélkül, hogy arra egyéb meghatalmaztatás lett volna kezeikben, a' Klaszromokban talált portékákat, sőt még a' tisztartóknak marháikat is elfoglalták, 's ezeknek háznépeikkel igen rútol bántak. Ez a' Perceptor tehát azt kívánnya, hogy vétetődjenek olly eszközök elő, a' mellyek gátolják - meg az e'féle igazságtalanságokat. —

„A' *Grenadai Státuskassa* igazgatója arról kér útasítást, hogy azoktól, a' kik papi jószágokat vásárlottak, és még a' pénznek valamely részével adósok, már most a' Szerzetesek vegyék - é bé ezen adósságokat, vagy pedig a' Státuskassa' igazgatója? Hasonló kérdést teszen a' *Salamancai Perceptor* is az e'féle még le nem fize-

tett pénzekről, jövedelmekről, taksákról 's a' többi, a' mellyek még a' Státus kaszáiba bé nem fizettek, de az ő befizetések ideje' pontja eltölt. —

„Ő Felsége a' maga Finantzia Ministerét ezen kérdésekre nézve meghalgtván, kinyilatkoztatja, hogy a' Klastromoknak mostani paplakosaik a' magok jószágait és egyéb portékáikat csak az ezen dolgoknak folytatására rendeltetve lévő tisztviselőknek intézeteik, 's csak a' meghatározottaként lévő úton módokon vehetik vissza: a' melly végre azon legyen a' Püspökökkel egyetértőleg a' Perceptor, hogy ha a' szükség kívánádjá, az olyan papok, kiknek magokviselete büntetést érdemel, zabolán tartassanak. A' hátra lévő summák pedig, mellyeknek már a' Státus kaszáiba befizettetni kellett volna, oda fizetesenek - bé.

Madridban tsendesség uralkodik, csak a' finantzia' útjainak bedugulása okoz sok nyughatatlanságot: de a' melly utaknak megnyílhatása, csakugyan igen bajosan eshetik - meg addig, míg az Ámerikai gazdag kútfőkhöz nem lehet hozzájuk férni, de a' hol még most is igen szomorú jövődovel biztatják az anya országot a' környűllások, 's úgy látszik, hogy csak az egy fegyveres erő volna még hátra ezen gazdag tartományoknak az engedelmességre való visszatéríttetésekre: de elben meg az a' bökkenő találtatik az újabb tudósítások szerint, hogy a' Spanyol katonaság telességgel nem mutat semmi kedvet a' hájóra való üléshez, 's az Ámerikába való elvezetéshez.

Ezen kedvetlen környűllásokhoz járul továbbá a' nagy számmal való kívándorlás, mint ezt az itt következő Olasz orzági tikkelyből nyilván lehet látni.

Olasz Ország.

Livorno, Julius 27-dikén: — „Ide naponként szállanak - ki azok a' szökevény Spanyolok, kiket az ő honnyokban ural-

kodó nyughatatlanságok és faktzióskodások hazájoknak elhagyására kényszerítenek. — Ezek itt Olasz országban remélik, hogy néminémű tsendességben élhetnek, mivelhogy ők magokat a' mi tartományainkban előfordult történetekbe soha nem avatták. Nagy Uri Spanyol házak neveztetnek - meg, mint p. o. a' *Sardói* Gróf, a' kinek egy rokona *Meksikói* Vice - Király volt, Gróf *Desortico*, Báró *Campo*, etc., a' kik itt egész palotákat béreltek - ki lakhelyül familiájok' számára. Mások még többet *Rómába* mennek az öreg Spanyol volt Királyhoz IV-dik Károlyhoz. —

Olasz országban a' *Stúra* és *Dória* mellett igen számos Haramia sereg organizálta magát, és sok gonoszságot követ - el. Azt mondják, hogy már valami 3700 emberre telik a' száma; fegyveres készülettel vannak; Regementekre osztották - fel magokat; a' Regementeknek bizonyos vezérjeik vannak; a' sereg többire az Olasz országban szolgált katonák közül elszökött emberekből formálta magát. A' *Fygnero-li*, *Bernassui*, *Caravazaresi* 's egyéb vidéki völgyekben vannak az ő főbb fészkeik. Meg kell jegyezni azomban, hogy ez más tolvaj sereg és nem az, a' melly *Nizától* fogva *Nápolyig* az egész tengerparton úzi a' maga mestességit, de betsületes formálítások, bizonyos Statútumok, és szoros fenytékbéli régulák szerint, 's mint ha egészzen az Angliai útonálló tolvaj csoportok' rendtartásait követné.

Svédzia és Norvégia.

Ez a' két nemzet folytatában tsatázik egymással. A' mit még eddig erőlt tudunk, a' Svédziai levelekből tudjuk, mellyeknek az újabbak közül most ennyiben áll a' foglalattok: —

A' tengeren maga a' Svédziai Király, a' szárazon a' Koronaörökös vezérkedik. Az *Udevallából* Aug. 5-dikén indult levelek szerint *Fridrichstadt* elfoglalták volt a' Svédziai seregek és reménylették, hogy

Kongsten várát is, melly a' várost fedezi, minden órán elfoglalhatták. *Kragerö* szigetét a' Király' jelenlétében fágalták el, melly által nem kevésbé tüzesítették a' katonák' látorsága. A' szigetnek elfoglalása csak két elesett emberekbe került a' Svékusoknak. *Fridrichschallnak* ágyúztatása is elkezdődött Aug. 3-dikán; 4-dikben tüzes golyóbisok hányattattak - bé oda. Az *Essen* seregének előljáró tsapatjánál, melly csak nem járhatatlan hegyek között ment által Norvégiába, *Tistedalenben* elfogtak 50 Normannus katonát a' Svékusok. — A' Gen. *Essen* seregének Norvégiába való bérontásáról így írtak *Stromstadt*bol Aug. 3-dikán: — „

„Ezen seregnek terhes útja, tökéletes szerentsével koronáztatott - meg. Gróf *Essen* 20 ezer emberrel tette ezen út járhatatlan hegyek között, 's elébb a' *Tidestali* passust elfoglalván, azután *Fridrichstadt*ot is körül vette, 's magát a' Koronaörökös' armádájával a' *Christiánia* felé menő nagy úton, összetsatolta. Úgy látszik, hogy a' Norvégusok eleinten nem hitték ily számosnak lenni a' Gróf *Essen*' armádáját; leg feljebb is 3 vagy 4 ezer emberből gondolták azt állani, 's reménylették, hogy ha a' szélső passuson által bocsátják, azután mind elfoghatják. E' volt az oka, hogy a' *Tiedestáli* passusrol kevés puska - szó után vissza vonták magokat: de csak elhültek rajta, mikor egyszerre 30 Svékus Bataliont szemlétek 40 ágyúkkal magok előtt állani, mintha az égből estek volna le oda. Már ekkor nem plánum szerént, hanem megfélemlve futottak - el egész a' *Glomen* vizig, 's akadály nélkül engedték bényomúlni oda a' Svékus seregeket minden vesztes nélkül, a' mellyek haladék

nélkül hídakat csináltak magoknak a' *Svi-nesund* nevű vízszoroson. Gróf *Essen* 100 Norvégus embereket ejtett hadi fogságra, de a' kiket vissza bocsátott honnyokba a' Koronaörökös. A' Svékus armádának szerentsés bémenetele reményleni engedi, hogy csak rövid és meghatározott következő leszen ez a' hadakozás.“

Egy Norvégiai új utazó ezeket jegyzi meg ezen hadakozásnak helyéről: — „

„Azt a' határt, ugymond, a' melly Svétziát Norvégiától itt, tudniillik *Gothenburg* és *Frederichschall* között elválasztja, teszi nem csak egy folyóvíz, vagy igazibb kifejezéssel egy tengeröböl, hanem sok és rettenetes kősziklák is, véghetetlen sokaságú erdőkkel egyetemben. Az általjárókat (passosokat) igen veszedelmes meredekségek veszik körül. *Fridrichschall* a' *Testa* vize jobb partján, meg lehető helység a' Norvégiai szélen, noha az épületek csak fából vannak benne. A' város felett 350 nyom magosságra van *Fridrichs - Steen* nevű vár, mellynek ostromlása közben 12-dik *Károly Svétziai* Király megöletett volt. Azt beszélnek, hogy ezen ostromlásnak alkalmatosságával a' város' lakosai magok égették - fel házaikat, azért, hogy a' Svékusok az ostromlás alatt azoknak hasznokat ne vehessék. A' dolog December 11-dikén történt, és nagyon nevezetes látás lehetett, miként iparkodtak az emberek egy részről önnön házaiknak felégetésén, más részről pedig az ellenséges katonák ugyan azoknak megtartathatásokon, azért, hogy bennek lakhassanak. A' vár, vagy fellegvár kitsinynek, és megvétethetőnek csak északi oldala felől láttzik. Erről felől ostromlotta azt *Károly* is. Nékük az ő megöletésének helyét is megmúttatták s. a. t.“

Aug. 24-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 231 1/2 forintot Váltó - tzedulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 15.

A' Magyar Kurir 17-dik darabjához.

B é t s

Felséges Urunk és Aszszonyunk, Udvari Fő Camerarius Gvóf *Wirbna* úr ö Excellentziájától és Generális Adjutáns F. Marschal Lajnánt *Kutschera* úrtól kísértetvén, ezen hónapnak 17-dik napján útjokat *Persenbeugbol Linzbe* vették, a' hova minden harangoknak zúgása 's ágyúk' dörgése közben mentek-bé. Minden tekintetben igen fényes solennitással kísértettek-bé ö Felségek a' városba. Másnap délelőtt legelőbb a' tisztviselői karokat botsátotta magához ö Cs. K. Felsége; azután külömbkülömb közönséges intézeteket nézett-meg. Dél után elébb a' czél lövő helyet és társaságot tisztelték-meg ö Felségek a' magok megjelenésekkel. Estve a' theátrumon és egy szép tántzos bálban méltóztattak megjelenni. Aug. 19-dikén reggel tovább indultak ö Felségek a' *Gmundeni* So-kamara' jóságába. *Linzből* való kimeneteljek éppen olyan fényes tisztelet-tételek között ment véghez, mint bėjöveletek történt volt.

Az *Illiriai* tartományoknak organizálásokra oda küldetett Cs. K. Udvari Biztos Gróf *Saurau*, a' folyó Augustus' 3-dikán tartotta leg fényesebb solennitásokkal, 's nagy vígadozások 's tisztelet-tételek között a' maga *Triestbe* való bemenetelét.

~~~~~

A' múlt vasárnapon, úgy mint Kisaszszony havának 21-dik napján tartották a' Bétsi Magyar lakosok első keresztény Királyoknak *Sz. Istvánnak* innepi napját számos felsőbb és alsóbb rangú halgatónak jelenlétekben, nagy ájtatossággal. Ezen alkalmatossággal F. Tisztelendő *Ka-*

prossy János Esztergomi Érseki Megyebéli Pap, és az ide való Pazmanita Intézetbéli nevendék Papságnak Felvigyázója igen szép, és az alkalmatossághoz szabott Prédikációt mondott, mellyen nem tsak a' Katolika Anyaszentegyházbéli halgatók között számosan, hanem más vallásbéli Urak és lakosok is jelen voltak. Prédikációjának fundamentomául Sz. Lukás Evangyélioma' 19-dik részének 17 dik verset vette-fel: *Örülj, úgy mond, jó szolgám, mivel kevesen voltál hivatalos, hatalmas leszen tíz városon.* Prédikációjának kezdete e' vala: Örülj és örvendezz ditső Magyar Nemzet, mert elközelgetett a' te szabaditód! emeld-fel fejedet Istentől igaz boldogulásra kijegyezettett Magyar ország! emeld-fel fejedet! mert te rajtad feltámad az Úr, és az ő ditsőssége megláttatik te rajtad. Mert ímé az örök Böltsesség a' te boldogulásodért olly Fejedelmet engedett születni, Szent Istvánban, ki nem tsak az ország' állapotját mozdíthatatlan sarkalatokra helyezette, hanem a' halál árnyékánah országából az Evangyéliomnak világosítására téríteni meg nem szűnt. Ez az a' nagy lelkű vezér, kit az Úr a' Magyar nemzet megvilágosítására magának eszközül választott. Fontold-meg ezen jótéteményt, setétség voltál, de Sz. Fejedelmed buzgósága után Isten kegyelméből világossá lettél az Úrban: öröm, békesség, szeretet, hit, kegyesség, és a' Sz. Léleknek egyéb ajándéki lettek gyümölcsid Sz. Fejedelmed igyekezeteinek 's fáradozásainak. — Méltán hálákat adhatsz Magyar Nemzet! örvendetes innepésekkel a' Királyok Királyának; háládó szent áldozatokkal magasztalhatod a' kegyes Ege-

ket az ilyen megbetsülhetetlen adományért, mert ő tanította őseidet, az Úr Jésust, minden böltsességnek kút fejét megesmérni, imádni, 's egyesült lélekkel ditsőíteni.

De valóba mind azok, a' mellyek a' mai napon Sz. Királyunk' 's Apostolunk' boldog emlékezetére Hazánk' Nagyaitól szenteltetnek, jelentik azon igaz szívbeli indulatot, a' melly minket ezen alkalmatossággal össze gyülekeztetett ezen Tartományban, melly édes Hazánk' atyafiságos szomszédságával boldogíttatik; Európának azon egyik fő 's anyavárosában, melly Sz. István érdemes 's törvényes követőivel Fels. Urunkal kegyelmes Királyunkal, nem külömben a' Felséges Magyar és Erdélyi Cancelláriának Tagjaival, és Szent István Királyunk örök tiszteletére felállított jeles Vitézlőrendjével díszeskedik. Ebben a' Sz. Egyházban (tudniillik a' T. T. Capucinusok templomában), mellyben Istenben boldogult Magyar Királyaink, 's egyéb örökös Fejedelmeink halhatatlan hamvai nyúgosznak.

Ezt a' szép és válogatott Magyarsággal írt prédikáziót énekes Mise követte, mellyst Nagy Mélt. Rudnai *Rudnay Sándor* Ansari Püspök a' Fels. Magyar Cancelláriánál az Egyházi dolgokra ügyelő udvari Tanácsos Ur tartott, szép rendel és buzgósággal. A' muzsika válogatott volt; sok úri Rendek, nevezetesen a' Fels. Magyar és Erdélyi Cancelláriának főbb és alsóbb rangú tagjai, a' most itt múlató Magyar Urak, az ittlakó számos Bétsi Magyar lakosok jelen voltak ezen prédikázión, 's mindnyájan örvendettek, hogy ezen jeles hazánkfiának T. T. *Kaprossy János* Urnak prédikázióját halhatták.

T u d ó s í t á s.

Szakzen-Tétsenyi Albert ő Kir. Hertzegségének Magyar Ovári Uradalma' résziről kibiédettetik, hogy az ezen uradalomban eladásra kitétetett, legfinomabb nemességű selyem birkák, az akkor meg-

határozott számmal már eladattattak, a' melly azért tétetik ezennel közönségesse, hogy a' még ezután ilyen birkákat vásárolni kívánó urak a' czél nélkül lejendő idevalóútazástól megkíméltessenek. Az ezen esztendőbeli sok kérdezősködésekre nézve, mind azok, a' kik most ilyen birkákat nem vehettek, meghivattatnak, hogy a' jövő esztendőbeli vásárlásra nézve jókor jegyeztessek. fel magokat az ide való Prékektusi hivatalnál, a' melly el nem fogja múlatni nékik a' béirattatásbeli elsőbbség szerint szolgálni.

Elegyes Dolgok.

Azt a' hajót, mellyen Gen. *Vandamme Rigábol* Frantzia ország felé útnak indúlt vala, a' tengeren a' menkő megütötte és semmivé tette. A' rajta lévő embereknek is el kellett volna veszniük, hanem szerentséjekre egy Svétziai hajó közel lévén hozzájok, felvette 's *Varnemundé*hez hozván oda kitette őket. Gen. *Vandamme* két Adjutánsaival és két inasaival egygyüt Aug. 10 dikén *Rostockba* érkezvén, noha polgári ruhában volt 's nagyon iparkodott rajta, hogy réa ne esmérjenek: de valami *Brémai* lakosok, a' kikkel egykor rosszúl bánt volt még is megesmerték, 's lármát csinálván, tsak a' katonaság' oltalmazásának köszönhetette a' Generális úr, hogy életben maradhatott.

Londonban a' *Tamesis* partja mellett álló hajókon nagy katonaszedés volt Aug. 8 dikán, a' melly külömbkülömb vélekedésekre adott alkalmatosságot. A' szállító hajókat is tüzesen gyújtette össze az Országlószék, hat hónapi szolgálatra bérelvén-ki őket: de úgy nyilatkozott-ki a' dolog, hogy ezek a' szállító hajók a' Frantzia Országlószék' számára valók lesznek, a' mellyek ezeknek *St. Domingo* szigete ellen szándékszik hasznokat venni, a' hol *Petion* és *Christophe* semmi hajlandóságot nem mutatnak arra, hogy az ország-lást 18 dik Lajos Királyuk által adják.